

П'єса вимагає від учня розуміння і відчуття легкості, граціозності і разом з тим, він повинен долати технічні складнощі, які в даному творі полягають у вільному, але миттєвому перенесенню лівої руки з однієї позиції в іншу.

Існує чотири способи переміщення пальців на грифі. Це *падаючий*, або вертикальний рух; *боковий*, або горизонтальний; *поперечний* та *дотиковий*.

Падаючий — це основний рух пальців лівої руки. Його послідовне засвоєння сприяє формуванню інших способів руху горизонтального та поперечного.

При падаючому русі пальці повинні знаходитися над грифом. Використовуючи свою вагу та м'язову активність, вони повинні притискувати струну до появи чистого звуку. Треба слідкувати, щоб опускання пальців на гриф не було занадто кволим, це може негативно вплинути на розвиток рухливості пальців. Але й різкого удару не можна допускати.

Опускання та підймання пальців повинні бути активними і, разом з тим, пластичними, щоб у їх переміщенні відчувався, і внутрішній зв'язок.

Боковий або горизонтальний рухи – це переміщення пальців вздовж грифа. Засвоєнню цього руху сприяє вправність миттєвої зміни позицій. Цей спосіб часто застосовується при виконанні хроматичних, діатонічних гам та глісандо.

Поперечний рух — це перестановка пальців з однієї струни на іншу. Досягається він хапальним способом, завдяки здатності пальців до згинання та розгинання першої нігтьової фаланги, при одночасному вольовому рухові кисті.

Якщо враховувати відстань від першої до другої струни, то рух кисті буде незначним. Але якщо палець притисне четверту струну, то кисть вигнеться більше.

Поперечні рухи пальців лівої руки широко використовуються при виконанні піццикато та зсмикуванні.

Дотиковий рух — це неповне дотиснення, а точніше, легке доторкування пальців до струн. Найчастіше дотиковий рух застосовується при виконанні флажолетів.

Отже, розглянувши способи переміщення лівої руки по грифу, слід відмітити, що у виконавській практиці вони не ізольовані, а використовуються в найрізноманітніших співвідношеннях, комплексно.

Кожному кобзисту слід пам'ятати, що всі переміщення і форми рухів лівої руки, а також установлення пальців на середині ладків повинні бути надзвичайно точними і економними.

Неточне попадання пальця на ладок (притискання струни близько до металевого поріжку) викликає глухе невиразне звучання, що інколи сприймається, як погана якість інструмента, хоча причина не в інструменті, а в недосконалій майстерності кобзиста.

Пальці повинні натискати на ладок в тому його місці, де струна дає найбільш повне і чисте звучання.

Удосконалення технічної майстерності неможливе без слухової активності виконавця. До комплексу майстерності відноситься також сила притиску струни до грифа. Недостатній натиск викликає деренчливість звуку, через недостатню закріпленість струни. Вібруюча струна б'ється об металевий поріжок, викликаючи зайві призвуки.

Слід пам'ятати, що сила удару по струні впливає на її коливання. Тому при збільшенні гучності звуку треба посилювати натиснення струни. Чим вище розташування струни над грифом, тим більша сила потрібна для її натискування.

Однак, зумовлена специфікою інструмента необхідність застосування силових прийомів у техніці лівої руки кобзиста, не повинна спричиняти перенапруження м'язів. Щоб запобігти цьому, слід використовувати відчуття певної міри ваги руки, як засобу долання супротиву струни. Необхідно виховувати в собі певне психомоторне відчуття мінімального зусилля для досягнення потрібного звукового і тембрового результату. Важливо, також, опанувати навичками контролю роботи м'язів, модифікуючи періоди активності та відпочинку в процесі гри. Завдання полягає в тому, щоб використовувалась така сила тиску на струни, яка забезпечує чисте, без призвуків інтонування.

Лірична - танцювальна

Л. МАТВІЙЧУК

Allegretto grazioso

Allegretto grazioso

mf

Allegretto

mf

rit.

mp

mp

f

3 2 1 4 1 3 1 1 3

f

mf

3 2 2 A 3 3 3 0

mp

4 3 0 0

mp

This page of musical notation consists of three systems, each with a single treble staff and a grand staff (treble and bass clefs). The key signature is one sharp (F#). The first system includes fingerings (2, 1, 0, 2, 1, 1, 2, 2, 3, 0, 3) and accents. The second system features a mezzo-piano (*mp*) dynamic marking and a mezzo-forte (*mf*) dynamic marking. The third system includes a forte (*f*) dynamic marking and a crescendo hairpin. The notation includes various note values, rests, and articulation marks.

1A 2 1 1 2 1 3 3 4 2 1 3

f

f

a tempo

3 2 10

tenuto *mp*

mp

4 2 3 4 1 2 0 2 1 2 1

4 2 0 4 3 4 0 1 1 2 3 4 1 1

p poco cresc.

p poco cresc.

f *mp*

f *mp*

1 2 3 1 2 4 1 2

f

f

molto cresc.

a tempo

ff

molto cresc.

a tempo

ff

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНА МУЗИЧНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ
Ім. П.І.Чайковського

МАТВІЙЧУК Л.Д.

ШЛЯХ ДО МАЙСТЕРНОСТІ КОБЗИСТА

Допущено Міністерством освіти і науки України як навчальний
посібник для вищих музичних навчальних закладів

КИЇВ - 2005

Шлях до майстерності кобзиста.

Зміст

1. Про книгу. Передмова доктора мистецтвознавства, професора М.А.Давидова.	3
2. Кобза – старовинний український музичний інструмент.	5
3. Методика роботи над музичним твором.	8
4. М.В. Лисенко. Полька. Перекладення Л. Матвійчук.	12
5. Л. Матвійчук. Варіації на тему української народної пісні „Дівчино моя, переяславко”.	16
Л. Матвійчук. Варіації на тему української народної пісні „Ой, за гаєм, гаєм”.	22
6. Л. Матвійчук. Лірична-танцювальна	31
7. Л. Матвійчук. Зозуля.	39
8. Л. Матвійчук. Музична табакерка.	43
9. Л. Матвійчук. Романс.	50
10. В. Довженко. Струмок. Транскрипція Л. Матвійчук.	56
11. І. Шамо. Дніпровський вальс. Перекладення Л. Матвійчук.	66
12. К. Мясков. Весела прогулянка. Перекладення Л. Матвійчук.	80
13. Л. Матвійчук. Роздум.	86
14. Л. Матвійчук. Варіації в старовинному стилі.	90
15. Л. Матвійчук. Варіації на тему російської народної пісні “Суботея”.	94
16. Виконавська творчість музиканта.	102
17. Л. Матвійчук. Поетичний ескіз.	104
18. Молдавський танець. Обробка Л. Матвійчук.	
19. К. Мясков. Українське рондо. Перекладання та обробка Л.Матвійчук.	123
20. К. Мясков. Концертні варіації. Транскрипція Л. Матвійчук.	141
21. Список літератури.	152